

Самчинська О.О.

здобувач вищої освіти,

Науковий керівник: Бондаренко Г.В.

кандидат історичних наук, професор, викладач,

Волинський національний університет імені Лесі Українки

ФОРМУВАННЯ ВОЛИНЕЗНАВСТВА В ІСТОРИЧНІЙ БІБЛІОГРАФІЇ

Сьогодні в сучасному світі, в галузі освіти, науки, культури Волинезнавство відіграє важливу роль в освіті сучасних українці, адже світовий інформаційний простір постійно розвивається.

Волинезнавство – це галузь історичного знання, яка доцільно вивчає історичний процес, життя та діяльності людей Волинського краю. Бондаренко Г. В. зазначає що: «просторове і часове розуміння історії краю дає можливість учням і студентам зрозуміти та застосовувати один із основоположних принципів історичної науки – принцип історизму. Саме цей принцип визначає логіку історичного мислення та історичного пізнання» [1, с. 2].

Для осмислення історії України є необхідним дослідження розвитку певних територій, серед яких важливе місце посідає Волинь. Історико-етнографічні межі Волині на сьогодні не складають єдиної адміністративної одиниці, протягом століть територіальні межі змінювались залежно від різних політичних умов в Україні. Серед сучасних науковців закріпився термін «Велика Волинь» який започаткувався у в XIX ст. та продовжує свій ініціативний розвиток і на теперішньому етапі існування.

Першою працею з історії краю є книга «Волинські записки, складені Степаном Руссовим в Житомирі», яка з'явилась 1809 року в Санкт-Петербурзі, її автор Степан Васильович Руссов (1770–1842) – російський письменник, почесний член Академії Наук. На сьогодні, коли волинська історична спадщина нараховує значний масив визначних дослідницьких праць, виконаних на ґрунтовній джерельній основі, книга С. Руссова становить лише історіографічний інтерес для науковців [2, с. 6].

Великий внесок у розвитку української історичної науки зробив видатний вчений М. О. Максимович, який у своїй творчості поєднував глибокі знання з історії України та метод критичного дослідження джерел. Серед відомих його праць – альманах «Київлянин».

Наприкінці XIX ст. В. Антонович видав ґрунтовну працю про Волинські старожитності, яка й сьогодні не втратила актуальності – «Археологічна карта Волинської губернії». В підготовці цього зводу археологічних пам'яток приймали участь широкі маси краєзнавців, сільські священики, старости волостей, які надсилали автору повідомлення про важливі з їх точки зору об'єкти, використані також були і матеріали розкопок, розвідок,

здійснені на Волині в другій половині XIX ст. О. Ставровським, С. Гамченком, І. Коперницьким та В. Люба-Радзимінським, праця стала підсумком археологічного дослідження Волині в XIX ст. [2, с. 24].

Важливим осередком краєзнавчого руху на Волині на зламі XIX–XX ст. був Городоцький музей барона Ф. Р. Штейнгеля (поблизу м. Рівне). Велику роль у створенні експозиції, започаткуванні унікальної, неповторної колекції відіграв відомий історик, археолог і літературознавець Микола Федотович Біляшівський. Ним було створено структуру музею та визначено основні напрямки і форми його діяльності. У 1895 р. він розпочав збір матеріалів для музею краєзнавства Волині [2, с. 24]. Важливу статистичну інформацію про найрізноманітніші сторони буденного, господарського, культурного, життя Волині можна знайти на сторінках «Памгубернії», що видавались у Житомирі з 1887 по 1917 рр. губернським статистичним комітетом. В деяких випадках краєзнавці зазначали і свої наукові роботи, приміром Я. Яроцький, О. Фотинський. Змістовні, історичні матеріали, що містяться в книгах зазначених авторів потребують систематизації та внесення в джерельну базу історичного краєзнавства регіону.

Отже, Волинезнавство в історичній бібліографії почало формуватися ще на початку XIX століття. Великий вклад в розвиток дано галузі, послугувало дослідження В. Антоновича, до котрого долучилась велика кількість науковців та не байдужих людей, котрі допомогли підготувати ряд монографічних досліджень про історію Волині. Формування в той період великої кількості дослідників даного регіону, дало великий поштовх для збереження історичної спадщини регіону та дає змогу пізнавати Волинь українцям та іноземцям в сучасності.

Список використаних джерел:

1. Бондаренко Г.В. Теоретичні та методологічні проблеми історичного краєзнавства / Бондаренко Г.В. / Краєзнавство. – 2011. – № 3. – С. 1–6.
2. Ярмошик І.І. Становлення історичного краєзнавства Волині в XIX – на початку XX століть. – Житомир: Волинь, 1998. – 24 с.